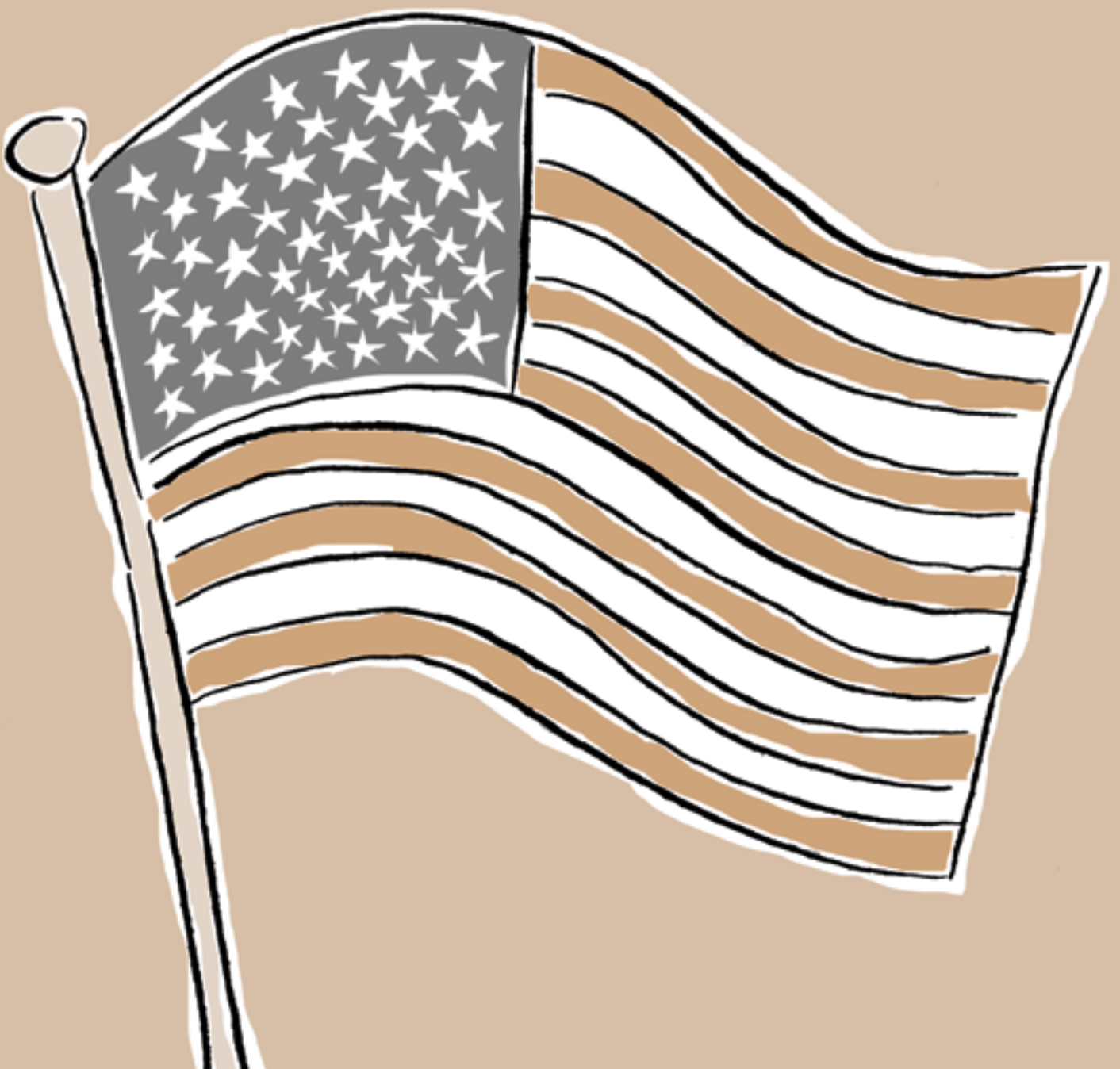

Egy öreg alkotmány

Az Amerikai Egyesült Államok
alkotmánya

7/1

Az Egyesült Államok Függetlenségi Nyilatkozata

Páros feladatlap

Határozzátok meg az alábbi forrás alapján, hogy milyen eszmék (jogalap, indokok a változtathoz) és célok (elérendő eredmények) fogalmazódnak meg a dokumentumban!

Amidőn az emberi események sodrában szükségessé válik egy nép számára, hogy feloldja azokat a kötelekeket, amelyek egy másik néphez fűzték, és elfoglalja a földkerekség hatalmai között a természet törvényei és a természet istene által részére kijelölt különálló és egyenrangú helyet, akkor az emberiség ítélete iránt érzett illő tisztelet megkívánja, hogy kinyilatkoztassa azokat az okokat, amelyek különválásra készítették.

Magától értetődőnek tartjuk azokat az igazságokat, hogy minden ember egyenlőként teremtett, az embert teremtője olyan elidegeníthetetlen jogokkal ruházta fel, amelyekről le nem mondhat, s ezek a jogok közé tartozik a jog az élethez és a szabadsághoz, valamint a jog a boldogságra való törekvésre. Ezeknek a jogoknak a biztosítására az emberek kormányzatokat létesítenek, amelyeknek törvényes hatalma a kormányzottak beleegyezésén nyugszik. Ha bármikor, bármely kormányforma alkalmatlanná válik e célok megvalósítására, a nép joga, hogy az ilyen kormányzatot megváltoztassa vagy eltörölje, és új kormányzatot létesítsen olyan elvekre alapítva és hatalmát olyan módon szervezve, amely jobban védi biztonságát és jobban elősegíti boldogulását. A józan ész azt kívánja, hogy a jól bevált kormányzatot ne változtassuk meg jelentéktelen és múló nehézségek miatt, és valóban, a tapasztalat azt mutatja, hogy az emberiség inkább szenved mindaddig, amíg a rossz nem válik elviselhetetlenné, mintsem hogy kivívja jogait és eltörölje a megszokott formákat. Ha azonban a visszaélések és bitorlások hosszú sora mindig ugyanazt a célt szem előtt tartva azt bizonyítja, hogy a népet teljes zsarnokságba kívánják hajtani, a nép joga és a nép kötelessége, hogy az ilyen kormányzat igáját levesse, és a jövő biztonsága érdekében új védelmezőkről gondoskodjék.

(..) Nagy-Britannia jelenlegi királyságának a története nem egyéb, mint ismételt jogtalanságok és bitorlások sorozata, amelynek határozott célja a teljes zsarnokság érvényesítése államaink felett.

(..) Mi tehát, az Amerikai Egyesült Államok képviselői általános kongresszusba összegyűlve, a világ Legfelsőbb Bírójának ajánlva szándékaink tisztaságát, e gyarmatok becsületes népe nevében és felhatalmazása alapján, ünnepélyesen kinyilvánítjuk és kihirdetjük, hogy ezek az Egyesült gyarmatok immár természetüknél és joguknál fogva szabad és független államok...

Philadelphia, 1776. július 4.

Eszmék: _____

Célok: _____

7/2

Montesquieu gondolatai

Páros feladatlap

Határozzátok meg az alábbi forrás alapján, hogy milyen eszmék (jogalap, indokok a változtatáshoz) és célok (elérendő eredmények) fogalmazódnak meg a dokumentumban!

„Ha a törvényhozó hatalom a végrehajtó hatalommal ugyanabban a személyben vagy ugyanabban a hatósági testületben egyesül, nincsen szabadság, mivel attól lehet tartani, hogy az ilyen uralkodó vagy az ilyen testület zsarnoki törvényeket fog hozni, s azokat zsarnoki módon fogja végrehajtani.

Akkor sincsen szabadság, ha a bírói hatalom nincsen elválasztva a törvényhozó, valamint a végrehajtó hatalomtól. Ha a bírói hatalom a törvényhozói hatalomhoz kapcsolódik, az állampolgárok élete és vagyona feletti hatalom önkényes lenne, mert a bíró törvényhozó is volna. Ha a bírói hatalom a végrehajtó hatalomhoz lenne kapcsolva, a bírónak elnyomó hatalma lenne...

Minthogy szabad államban minden szabad lelkű ember maga kell hogy kormányozza magát, következésképpen a nép egészét kell hogy illesse a törvényhozó hatalom. Minthogy azonban ez nagy államokban keresztülvihetetlen, és kis államokban is sok hátránnyal jár, a népnek a maga képviselői útján kell megtennie mindazt, amit maga nem tud megtenni. ...”

Montesquieu: *A törvények szelleme*

Eszmék: _____

Célok: _____

7/4A

A képviselőház

Részletek az amerikai alkotmányból

I. Cikk 1. § Minden itt meghatározott törvényhozó hatalom ezennel az Egyesült Államok Kongresszusát illeti, amely Szenátusból és Képviselőházból áll.

2. § A Képviselőház az egyes államok népe által minden második évben választott tagokból áll...

Képviselő csak olyan személy lehet, aki huszonötödik életévét betöltötte, hét éve az Egyesült Államok polgára, és aki a választás időpontjában annak az államnak a lakosa, amelyben a választás történik.

A Képviselőház megválasztja elnökét és egyéb tisztségviselőit; egyedül a Képviselőház van felhatalmazva közjogi felelősségre vonás esetében a vádemelésre.

4. § Szenátorok és képviselők megválasztásának idejét, helyét és módját az egyes államok törvényhozó testülete állapítja meg; a Kongresszus azonban bármikor törvényt alkothat e vonatkozásban...

Szenátor vagy képviselő mandátumának fennállása idején nem nevezhető ki az Egyesült Államok fennhatósága alá tartozó olyan polgári hivatalra, amelyet ezen időszak alatt létesítettek, vagy amelynek illetményét ezen idő alatt felemelték; az Egyesült Államok fennhatósága alá tartozó hivatal viselő személy hivatalviselésének tartama alatt a Kongresszus egyik Házának sem lehet tagja.

7. § Az állami bevételekre irányuló minden törvényjavaslatot a Képviselőház kezdeményez....

A Képviselőház és a Szenátus által elfogadott minden törvényjavaslatot, mielőtt az törvényerőre emelkednék, az Egyesült Államok elnöke elé kell terjeszteni; az elnök, egyetértése esetén azt aláírja, ellenkező esetben ellenvetéseivel együtt visszaküldi a Kongresszus ama Házának, mely a törvényjavaslatot kezdeményezte;

8. § A Kongresszus hatáskörrel rendelkezik adók, vámok, illetékek és járulékok kivetésére, valamint behajtására az adósságok kifizetésére, az Egyesült Államok közös védelméről és általános jólétéről való gondoskodás érdekében;

az Egyesült Államok egész területén az állampolgárság megszerzésének egységes szabályozására;

pénzermék kibocsátására, továbbá a szabványsúlyok és mértékek rögzítésére;

a Legfelső Bíróság alá tartozó bíróságok létesítésére...;

hadüzenetre...;

hadseregek szervezésére és fenntartására...;

Az Egyesült Államok nem adományoz nemesi címet; az Egyesült Államok joghatósága alá tartozó fizetett vagy bizalmi tisztséget betöltő személy a Kongresszus hozzájárulása nélkül semmiféle királytól, fejedelemtől vagy idegen államtól ajándékot, anyagi juttatást, hivatalt vagy címet nem fogadhat el.

10. § Államok csak a Kongresszus hozzájárulásával vethetnek ki kiviteli vagy behozatali illetéket és vámot, ...az államok által a kivitelre és behozatalra megállapított vámok és illetékek tiszta jövedelmét az Egyesült Államok kincstára használja fel, és az ezekre vonatkozó törvények felett a Kongresszus felülvizsgálati és ellenőrzési jogot gyakorol.

Az elnök időről időre tájékoztatja a Kongresszust az Unió helyzetéről.

IV. Cikk 3. § A Kongresszus új államokat vehet fel az Unióba.

7/4B

A szenátus

Részletek az amerikai alkotmányból

I. Cikk 1. § Minden itt meghatározott törvényhozó hatalom ezennel az Egyesült Államok Kongresszusát illeti, amely Szenátusból és Képviselőházból áll.

3. § Az Egyesült Államok Szenátusa az egyes államokat képviselő két-két szenátorból áll, akiket hatévi időtartamra az állam törvényhozó testülete választ; minden szenátor egy szavazattal rendelkezik.

Szenátor csak olyan személy lehet, aki harmincadik életévét betöltötte, kilenc éve az Egyesült Államok polgára, és aki a választás időpontjában annak az államnak a lakosa, amelyben a választás történik.

A Szenátusnak van egyedül hatásköre a közjogi felelősségre vonás során a tárgyalás lefolytatására... Amikor az Egyesült Államok elnökét vonják felelősségre, az elnöki tisztet a Legfelső Bíróság elnöke látja el...

4. § Szenátorok és képviselők megválasztásának idejét, helyét és módját az egyes államok törvényhozó testülete állapítja meg...

Szenátor vagy képviselő mandátumának fennállása idején nem nevezhető ki az Egyesült Államok fennhatósága alá tartozó olyan polgári hivatalra, amelyet ezen időszak alatt létesítettek, vagy amelynek illetményét ezen idő alatt felemelték; az Egyesült Államok fennhatósága alá tartozó hivatal viselő személy hivatalviselésének tartama alatt a Kongresszus egyik Házának sem lehet tagja.

7. § Az állami bevételekre irányuló minden törvényjavaslatot a Képviselőház kezdeményez; a Szenátus azonban egyéb törvényjavaslatokhoz hasonlóan, módosításokat terjeszthet elő, illetve a javaslatokat módosításokkal fogadhatja el.

A Képviselőház és a Szenátus által elfogadott minden törvényjavaslatot, mielőtt az törvényerőre emelkednék, az Egyesült Államok elnöke elé kell terjeszteni; az elnök, egyetértése esetén azt aláírja, ellenkező esetben ellenvetéseivel együtt visszaküldi a Kongresszus ama Házának, mely a törvényjavaslatot kezdeményezte;

8. § A Kongresszus hatáskörrel rendelkezik adók, vámok, illetékek és járulékok kivetésére, az Egyesült Államok egész területén az állampolgárság megszerzésének egységes szabályozására;... pénzürmék kibocsátására, továbbá a szabványosúlyok és mértékek rögzítésére; a Legfelső Bíróság alá tartozó bíróságok létesítésére...;

hadüzenetre...;

hadseregek szervezésére és fenntartására..;

Az Egyesült Államok nem adományoz nemesi címet; az Egyesült Államok joghatósága alá tartozó fizetett vagy bizalmi tisztséget betöltő személy a Kongresszus hozzájárulása nélkül semmiféle királytól, fejedelemtől vagy idegen államtól ajándékot, anyagi juttatást, hivatalt vagy címet nem fogadhat el.

10. § Államok csak a Kongresszus hozzájárulásával vethetnek ki kiviteli vagy behozatali illetéket és vámot, ... az államok által a kivitelre és behozatalra megállapított vámok és illetékek tiszta jövedelmét az Egyesült Államok kincstára használja fel, és az ezekre vonatkozó törvények felett a Kongresszus felülvizsgálati és ellenőrzési jogot gyakorol.

II. Cikk 3. § Az elnök időről időre tájékoztatja a Kongresszust az Unió helyzetéről.

IV. Cikk 3. § A Kongresszus új államokat vehet fel az Unióba.

7/4C

Az elnök

Részletek az amerikai alkotmányból

7. § Az állami bevételekre irányuló minden törvényjavaslatot a Képviselőház kezdeményez; a Szenátus azonban egyéb törvényjavaslatokhoz hasonlóan, módosításokat terjeszthet elő, illetve a javaslatokat módosításokkal fogadhatja el.

A Képviselőház és a Szenátus által elfogadott minden törvényjavaslatot, mielőtt az törvényerőre emelkednék, az Egyesült Államok elnöke elé kell terjeszteni; az elnök, egyetértése esetén azt aláírja, ellenkező esetben ellenvetéseivel együtt visszaküldi a Kongresszus ama Házának, mely a törvényjavaslatot kezdeményezte;

II. Cikk 1. § A végrehajtó hatalom az Amerikai Egyesült Államok elnökét illeti. Hivatalát négy éven át viseli;

Elnökké csak olyan személy választható, aki az Egyesült Államok állampolgáraként született, vagy a jelen alkotmány elfogadása idején az Egyesült Államok állampolgára; az elnöki tisztségre továbbá csak olyan személy választható, aki harmincötödik életévét betöltötte, és tizennégy év óta az Egyesült Államokban van a lakhelye.

Az elnök megállapított időpontokban szolgálataiért tiszteletdíjban részesül, amelyet sem felemelni, sem csökkenteni nem lehet az alatt az idő alatt, amelyre megválasztották, s ugyanezen idő alatt nem fogadhat el más anyagi juttatást sem az Egyesült Államoktól, sem az egyes tagállamoktól.

2. § Az elnök az Egyesült Államok szárazföldi haderejének és hajóhadának, valamint az egyes államok milíciájának főparancsnoka, (...) joga van az Egyesült Államok ellen elkövetett bűncselekményekkel kapcsolatban a büntetés végrehajtásának felfüggesztésére és a kegyelmezésre.

Az elnöknek joga van a Szenátus tanácsa és hozzájárulása alapján nemzetközi szerződéseket kötni, feltéve, (...) kijelöli a (...) nagyköveteket, követeket, konzulokat, a Legfelső Bíróság bírait.

3. § Az elnök időről időre tájékoztatja a Kongresszust az Unió helyzetéről.

7/4D

A Legfelső Bíróság

Részletek az amerikai alkotmányból

A Szenátusnak van egyedül hatásköre a közjogi felelősségre vonás során a tárgyalás lefolytatására. Amikor a Szenátus ebből a célból ülészik, a szenátorok esküt vagy ünnepélyes fogadalmat tesznek. Amikor az Egyesült Államok elnökét vonják felelősségre, az elnöki tisztet a Legfelső Bíróság elnöke látja el; marasztaló ítéletet bármely személy esetében csak a jelen levő tagok kétharmadának egyetértésével lehet meghozni.

Az elnöknek joga van a Szenátus tanácsa és hozzájárulása alapján nemzetközi szerződéseket kötni, feltéve, (...) kijelöli a (...) nagyköveteket, követekeket, konzulokat, a Legfelső Bíróság bíráit.

III. Cikk 1. § Az Egyesült Államok bírói hatalma a Legfelső Bíróságot és olyan alsóbb bíróságokat illet, amelyeket a Kongresszus időről időre megállapít és megalkot.

Nagykövetet, követekeket és konzulokat érintő, valamint olyan ügyekben, melyekben az egyik fél az egyik állam, a Legfelső Bíróság eredeti joghatósággal bír. Egyéb fent említett ügyekben a Legfelső Bíróság fellebbezési hatáskörrel bír mind jog-, mind ténykérdések tekintetében; a kivételeket és a részletes szabályozást a Kongresszus állapítja meg.

3. § Az Egyesült Államok ellen ámulást csak háború indításával vagy az ellenséghez való csatlakozással, annak tanáccsal és tettel történt megsegítése révén lehet elkövetni. A Kongresszus hatáskörrel rendelkezik az ámulás büntetésének meghatározására, de a polgári jogok ámulás miatti elvesztése a hozzátartozókat vagy a vagyont csak az elítélt személy életének tartamára sújthatja.

A jelen alkotmány s annak értelmében alkotott törvények, valamint az Egyesült Államok fennhatósága alatt létrejött és létrejövő nemzetközi szerződések az ország legfőbb törvényei; e törvények kötelezőek minden államban minden bíró számára, tekintet nélkül az egyes államok alkotmányában vagy törvényeiben foglalt ellenkező rendelkezésekre.

7/4E

A tagállamok

Részletek az amerikai alkotmányból

2. § A Képviselőház az egyes államok népe által minden második évben választott tagokból áll, és az egyes államok választói az állam legnépesebb törvényhozási ágába történő választások alkalmával megkívánt minősítésnek kell hogy megfeleljenek.

Amikor egy állam képviselőjében (a Kongresszus Képviselőházában) üresedés következik be, az állam végrehajtó hatósága az üresedés betöltése céljából választásokat ír ki.

10. § Államok csak a Kongresszus hozzájárulásával vethetnek ki kiviteli vagy behozatali illetéket és vámot, kivéve azt a mértéket, amely feltétlenül szükséges felügyeleti törvények végrehajtása céljából; az államok által a kivitelre és behozatalra megállapított vámok és illetékek tiszta jövedelmét az Egyesült Államok kincstára használja fel, és az ezekre vonatkozó törvények felett a Kongresszus felülvizsgálati és ellenőrzési jogot gyakorol.

Az államok a Kongresszus hozzájárulása nélkül nem vethetnek ki tonnatartalom utáni vámot, békeidőben nem tarthatnak fenn csapatokat és hadihajókat, nem létesíthetnek megállapodást vagy szerződést idegen állammal, nem folytathatnak háborút, kivéve a tényleges megtámadtatás esetét vagy olyan fenyegető veszélyt, amely a késlekedést nem teszi lehetővé.

Az elnök megállapított időpontokban szolgálataiért tiszteletdíjban részesül, amelyet sem felemelni, sem csökkenteni nem lehet az alatt az idő alatt, amelyre megválasztották, s ugyanezen idő alatt nem fogadhat el más anyagi juttatást sem az Egyesült Államoktól, sem az egyes tagállamoktól.

IV. Cikk 2. § Az egyes államok polgárait megilletik az összes többi állam polgárainak nyújtott kiváltságok és mentességek. Olyan személyt, akit egy államban árulás, főbenjáró vagy egyéb bűncselekmény miatt vád alá helyeztek, az igazságszolgáltatás elől elmenekült, és egy más állam területén található, ki kell adni ama állam végrehajtó hatóságának kérésére, amelyből elmenekült, és abba az államba kell szállítani, amelyet a bűncselekmény tekintetében a joghatóság megillet.

4. § Az Egyesült Államok az Unió minden állama számára biztosítja a köztársasági kormányformát.

7/4F

Az állampolgárok

Részletek az amerikai alkotmányból

2. § A Képviselőház az egyes államok népe által minden második évben választott tagokból áll... Képviselő csak olyan személy lehet, aki huszonötödik életévét betöltötte, hét éve az Egyesült Államok polgára, és aki a választás időpontjában annak az államnak a lakosa, amelyben a választás történik.

Szenátor csak olyan személy lehet, aki harmincadik életévét betöltötte, kilenc éve az Egyesült Államok polgára, és aki a választás időpontjában annak az államnak a lakosa, amelyben a választás történik.

Szenátor vagy képviselő mandátumának fennállása idején nem nevezhető ki az Egyesült Államok fennhatósága alá tartozó olyan polgári hivatalra, amelyet ezen időszak alatt létesítettek, vagy amelynek illetményét ezen idő alatt felemelték; az Egyesült Államok fennhatósága alá tartozó hivatal viselő személy hivatalviselésének tartama alatt a Kongresszus egyik Házának sem lehet tagja.

Az Egyesült Államok nem adományoz nemesi címet; az Egyesült Államok joghatósága alá tartozó fizetett vagy bizalmi tisztséget betöltő személy a Kongresszus hozzájárulása nélkül semmiféle királytól, fejedelemtől vagy idegen államtól ajándékot, anyagi juttatást, hivatalt vagy címet nem fogadhat el.

2. cikkely 1. § Elnökké csak olyan személy választható, aki az Egyesült Államok állampolgáraként született, vagy a jelen alkotmány elfogadása idején az Egyesült Államok állampolgára; az elnöki tisztségre továbbá csak olyan személy választható, aki harmincötödik életévét betöltötte, és tizennégy év óta az Egyesült Államokban van a lakhelye.

IV. Cikk 2. § Az egyes államok polgárait megilletik az összes többi állam polgárainak nyújtott kiváltságok és mentességek. Olyan személyt, akit egy államban árulás, főbenjáró vagy egyéb bűncselekmény miatt vád alá helyeztek, az igazságszolgáltatás elől elmenekült, és egy más állam területén található, ki kell adni ama állam végrehajtó hatóságának kérésére, amelyből elmenekült és abba az államba kell szállítani, amelyet a bűncselekmény tekintetében a joghatóság megillet.

BILL OF RIGHTS (1791)

I. Cikk A Kongresszus nem alkot törvényt vallás alapítása vagy a vallás szabad gyakorlásának eltiltása tárgyában; nem csorbítja a szólás- vagy sajtószabadságot; nem csorbítja a népnek a békés gyülekezéshez való jogát, valamint azt, hogy a kormányhoz forduljon panaszok orvoslása céljából.

II. Cikk Mivel a jól szervezett milícia szükséges a szabad állam biztonsága szempontjából, nem lehet csorbítani a népnek a fegyverek birtoklásához és viseléséhez való jogát.

IV. Cikk A népnek a személyi, a lakóház, okmányok és a tulajdonában levő tárgyak biztonságához való, a megalapozatlan házkutatások és foglalások elleni jogát nem lehet megsérteni, és ilyen parancsokat csak valószínűsített, esküvel vagy fogadalommal alátámasztott ügyben lehet kibocsátani, és részletesen meg kell jelölni a házkutatás helyét, a lefoglalandó vagy letartóztatandó dolgot, illetve személyt.

V. Cikk (...) senkit sem lehet kétszer ugyanazon bűncselekményért életét vagy testi épségét fenyegető eljárás alá vonni; senkit sem lehet arra kényszeríteni, hogy büntető ügyben saját maga ellen tanúskodjék; senki sem fosztható meg életétől, szabadságától és vagyoná-

tól a törvénynek megfelelő eljárás nélkül; magántulajdont közcélokra csak igazságos kártalanítás ellenében lehet igénybe venni.

VI. Cikk Minden büntető eljárásban joga van a vádlottnak arra, hogy azon állam és kerület elfogulatlan esküdtszéke, melyben a bűncselekményt elkövette, gyors és nyilvános tárgyaláson bírálja el ügyét, s ezt a kerületet megelőzően hozott törvénynek kell meghatároznia, s a vádlottat a vádemelés természetéről és okáról tájékoztatni kell; az ellene tanúskodó személyekkel szembesíteni kell; a mellette tanúskodó személyek megidézése kötelező eljárás útján történik, s a vádlott védelmét védőügyvédnek kell ellátnia.

X. Cikk Az alkotmány által az Egyesült Államokra rá nem ruházott, de az államoknak meg nem tagadott jogok megmaradnak az államoknak, illetve a népnek.

7/5

Szavazótáblák

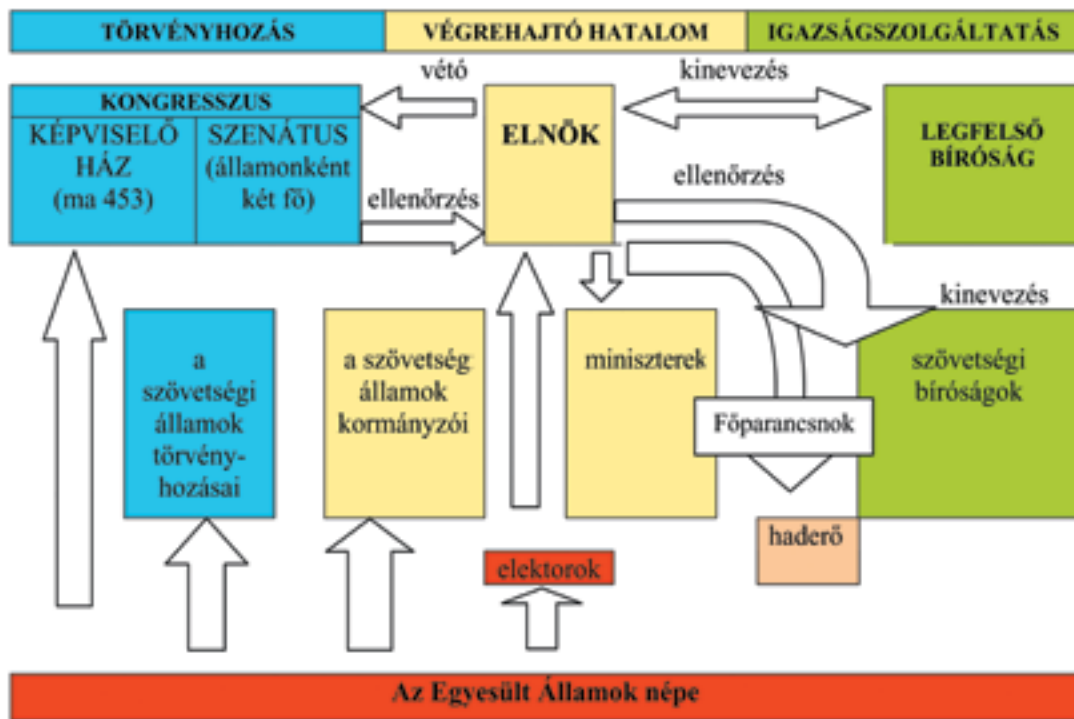
**Jogában
áll**

**Nem áll
jogában**

7/6

Az Amerikai Egyesült Államok hatalmi szervezete

Csoportos feladatlap

Feladat

Rögzítsétek írásban, hogy az amerikai hatalmi struktúra egyes elemei hogyan helyezhetőek el a Montesquieu-i hármas felosztásban!

A törvényhozó hatalom részei: _____

A végrehajtó hatalom részei: _____

A bírói hatalom részei: _____

7/7

A közvetlen és a közvetett demokrácia

Páros feladatlap

Feladat

Foglaljátok össze és írájatok le, hogy mit mond az egyik, illetve a másik szerző a népnek a hatalomban való részvételéről!

Montesquieu

„Ha a törvényhozó hatalom a végrehajtó hatalommal ugyanabban a személyben vagy ugyanabban a hatósági testületben egyesül, nincsen szabadság, mivel attól lehet tartani, hogy az ilyen uralkodó vagy az ilyen testület zsarnoki törvényeket fog hozni, s azokat zsarnoki módon fogja végrehajtani.

Akkor sincsen szabadság, ha a bírói hatalom nincsen elválasztva a törvényhozó, valamint a végrehajtó hatalomtól. Ha a bírói hatalom a törvényhozói hatalomhoz kapcsolódik, az állampolgárok élete és vagyona feletti hatalom önkényes lenne, mert a bíró törvényhozó is volna. Ha a bírói hatalom a végrehajtó hatalomhoz lenne kapcsolva, a bírónak elnyomó hatalma lenne... Minthogy szabad államban minden szabad lelkű ember maga kell hogy kormányozza magát, következésképpen a nép egészét kell hogy illesse a törvényhozó hatalom. Minthogy azonban ez nagy államokban keresztülvihetetlen, és kis államokban is sok hátránnyal jár, a népnek a maga képviselői útján kell megtennie mindazt, amit maga nem tud megtenni. ...”

Montesquieu: *A törvények szelleme*, 1748

Rousseau

„Ha tehát elhagyunk a társadalmi szerződésből mindent, ami nem tartozik a lényeghez, azt találjuk, hogy a szerződés a következőkben áll. Minden személy, valamennyi képességével együtt, az általános akarat legfőbb irányítása alatt egyesül, és mindenkit testületileg az összesség elkülöníthetetlen részévé fogadunk. A népképviselők tehát nem a nép képviselői és nem is lehetnek azok, csupán megbízottai a népnek: soha nem dönthetnek végérvényesen. Minden törvény semmis, ha a nép személyesen nem hagyja jóvá, az ilyen törvény nem törvény...”

Rousseau: *Társadalmi szerződés*, 1762.

Montesquieu	Rousseau

7/8

Az amerikai választási rendszer

Részletek az amerikai alkotmányból

Ha olyan hosszabb szöveget olvasol, amit aztán fel kell majd dolgoznod, vagy információkat kell kiemelned belőle, hasznos lehet, ha van valamilyen bejáratott jelölési technikád a szövegrészek strukturálására. Az úgynevezett INSERT eljárás jelöléseinek alkalmazásával szavak nélkül is fontos megjegyzéseket fűzhetsz a szöveg egyes részeihez.

Próbáld ki ezt a technikát az amerikai választási rendszert bemutató alábbi jogi szövegen!

Az INSERT eljárás szokásos jelölései

√	Az olvasottak megegyeznek előzetes ismereteimmel vagy feltételezéseimmel.
–	Az olvasottak ellentmondanak előzetes ismereteimnek vagy feltételezéseimnek, illetve eltérnek azoktól.
+	Az olvasottak új információt tartalmaznak számomra.
?	Az olvasottak további kutatásokra vagy kérdésekre ösztönöznek.
*	Az olvasottakról kiegészítő információ jutott eszembe.

I. Cikk 1. § Minden itt meghatározott törvényhozó hatalom ezennel az Egyesült Államok Kongresszusát illeti, amely Szenátusból és Képviselőházból áll.

2. § A Képviselőház az egyes államok népe által minden második évben választott tagokból áll, és az egyes államok választói az állam legnépesebb törvényhozási ágába történő választások alkalmával megkívánt minősítésnek kell hogy megfeleljenek.

Képviselő csak olyan személy lehet, aki huszonötödik életévét betöltötte, hét éve az Egyesült Államok polgára, és aki a választás időpontjában annak az államnak a lakosa, amelyben a választás történik.

A képviselőket és a közvetlen adókat az Unió részét alkotó államok között számarányuknak megfelelően kell elosztani, amelyet úgy kell meghatározni, hogy (...) Harmincezer személyre legfeljebb egy képviselő esik...

3. § Az Egyesült Államok szenátusa az egyes államokat képviselő két-két szenátorból áll, akiket hatévi időtartamra az állam törvényhozó testülete választ; minden szenátor egy szavazattal rendelkezik.

Közvetlen az első választást követő összeülés után a szenátorokat a lehetőség szerint három egyforma létszámú osztályba kell sorolni. Az első osztályba tartozó szenátorok mandátuma a második év, a második osztályba tartozó szenátorok mandátuma a negyedik év, a harmadik osztályba tartozó szenátorok mandátuma a hatodik év végén szűnik meg, s így a Szenátus egyharmadát kétévenként választják újjá;

Szenátor csak olyan személy lehet, aki harmincadik életévét betöltötte, kilenc éve az Egyesült Államok polgára, és aki a választás időpontjában annak az államnak a lakosa, amelyben a választás történik.

II. Cikk 1. § A végrehajtó hatalom az Amerikai Egyesült Államok elnökét illeti. Hivatalát négy éven át viseli; az ugyanilyen időtartamra választott alelnökkel együtt az elnököt az alábbi módon kell megválasztani:

Minden tagállam a törvényhozó testülete által előírt módon annyi elektort jelöl ki, amennyi megfelel az állam által a Kongresszusba küldendő szenátorok és képviselők összes számának: szenátort, képviselőt (...) nem lehet elektorként kijelölni.

Az elektorok saját államaikban (...) Jegyzéket készítenek minden olyan személyről, akire szavazatokat adtak le, és feltüntetik az egyesekre leadott szavazatok számát; ezt a jegyzéket aláírják és hitelesítik, s azt lepecsételve az Egyesült Államok kormányának székhelyére a Szenátus elnökéhez juttatják el. A Szenátus elnöke a Szenátus és a Képviselőház jelenlétében felnyitja a tanúsítmányokat és a szavazatokat megszámlálják. A legtöbb szavazatot kapott személy lesz az elnök, ha ez a szám a kijelölt összes elektor többségét jelenti; (...) Az elnök megválasztása alkalmával a szavazatokat államonként kell számításba venni s minden egyes állam egy [azonos] szavazattal bír; a jelen rendelkezés szempontjából a határozatképességnek az államok kétharmadát képviselő tagokat kell tekinteni; a választáshoz az összes állam után számolt többség szükséges..

Elnökké csak olyan személy választható, aki az Egyesült Államok állampolgáraként született, vagy a jelen alkotmány elfogadása idején az Egyesült Államok állampolgára; az elnöki tisztségre továbbá csak olyan személy választható, aki harmincötödik életévét betöltötte (...)

7/9

Az amerikai választási rendszer

Csoportos feladatlap

Döntsétek el, hogy igazak vagy hamisak-e az alábbi állítások! Ha igaznak tartjátok, akkor a hozzá tartozó „I” betűt karikázzátok be, ha pedig hamisnak, akkor a „H” betűt!

1. A Képviselőházba delegált képviselők száma az állampolgárok egyenlőségét fejezi ki.	I	H
2. Az Egyesült Államok Szenátusába azonos számú polgár delegál szenátort.	I	H
3. Az Amerikai Egyesült Államok közvetlen demokrácia.	I	H
4. Az Amerikai Egyesült Államokban érvényesül a hatalommegosztás elve.	I	H
5. Az lesz az Amerikai Egyesült Államok elnöke, akire a legtöbb állampolgár szavaz.	I	H
6. Minden legalább harmincöt éves amerikai állampolgár indulhat az elnökválasztáson.	I	H
7. Az elektorokat a képviselők közül választják.	I	H
8. Képviselő csak olyan személy lehet, aki betöltötte a harmincadik életévét, hét éve állampolgár és az adott állam lakója.	I	H
9. Az Egyesült Államok polgára bármelyik tagállamban indulhat a szenátusi választásokon.	I	H
10. Kétévente tartanak szenátusi választásokat.	I	H
11. A szenátorokat hat évre választják.	I	H
12. A Szenátus összetétele az államok egyenlőségét fejezi ki.	I	H